

25 ÉV – 25 TANULMÁNY
Fejezetek a Hispanisztika Tanszék történetéből
1993-2018

---

25 AÑOS – 25 ENSAYOS
Capítulos de la historia del Departamento de Estudios Hispánicos
1993-2018

Szeged 2018

A könyv megjelenését az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatta.
El libro fue publicado con el apoyo del Ministerio de Recursos Humanos.

A borító Szőnyi Etelka munkája.
Diseño de cubierta: Etelka Szőnyi

ISBN 978 963 315 382 6

- © A szerzők, 2018
- © los autores, 2018
- © Berta Tibor, Csikós Zsuzsanna,
Jancsó Katalin, Katona Eszter, Lénárt András,
Praefort Veronika (szerk./reds.), 2018
- © JATEPress, 2018

Minden jog fenntartva.

Jelen könyvet, illetve annak részeit tilos reprodukálni, adatrögzítő rendszerben tárolni, bármilyen formában vagy eszközzel – elektronikus, mechanikus, fényképeseti úton – vagy más módon közölni a JATEPress Kiadó engedélye nélkül.

Reservados todos los derechos. Ni la totalidad ni parte de este libro puede reproducirse por ningún procedimiento electrónico o mecánico, sin permiso previo de la Editorial JATEPress.

TARTALOM / ÍNDICE

Múltunk a jelen tükrében	7
Nuestro pasado reflejado en el presente	11
A Hispanisztika Tanszék napjainkban	15
El Departamento de Estudios Hispánicos en la actualidad	19
MOMENTUMOK A HISPÁN VILÁG TÖRTÉNELMÉBŐL MOMENTOS DE LA HISTORIA DEL MUNDO HISPANO	23
Tóth Ágnes: Aranyásók profán tízparancsolata, Kalifornia, 1849	25
Jancsó Katalin: Spanyol arcú Latin-Amerika. A spanyolországi kivándorlás történetének kiemelkedő korszakai a XIX–XX. században	43
Nagy Marcel: „Amerika anyja voltál és ő elárult”. A függetlenség interpretációja a XIX. századi mexikói konzervatív gondolkodásban	55
Ádám Anderle: El Partido Aprista Cubano (1933–1937)	63
Zalai Anita: A nőkérdés Spanyolországban a Második Köztársaság idején (1931–1939)	73
FEJEZETEK A MAGYAR–HISPÁN KAPCSOLATOK TÖRTÉNETÉBŐL CAPÍTULOS DE LA HISTORIA DE LAS RELACIONES HÚNGARO-HISPÁNICAS	87
Andrea Palkovics: Ferenc Deák en las fuentes españolas contemporáneas (1859–1867)	89
Kaczúr Ágnes: Spanyolok a magyar ügyekről	97
Lénárt András: A Magyar diktatúra a spanyol diktatúra filmjeiben. Egy kommunistaellenes filmháború magyar vonatkozásai	107
Gardi Máté: Nagy Töhötöm szociális munkássága Argentínában	117
Péter Torbágyi: Transnominación y estereotipos gitanos y húngaros en América Latina	129
BARANGOLÁS A SPANYOL NYELVŰ IRODALMAK VILÁGÁBAN PASEO POR EL MUNDO DE LAS LITERATURAS EN LENGUA ESPAÑOLA	139
Judit Tekulics: La “común conversación” en el renacimiento español: <i>El galateo español</i> de Lucas Gracián Dantisco	141

A HISPANISZTIKA TANSZÉK NAPJAINKBAN

Oktatási tevékenység

A Szegedi Tudományegyetemen 1993-ban alakult Hispanisztika Tanszék képzései a hagyományos filológiai képzésnél bővebb, piacképes ismereteket nyújtanak. Az elmúlt huszonöt évben nagy hangsúlyt fektettünk arra, hogy tudományos érdeklődésünk és oktatásunk kínálata is a lehető legszélesebb alapokon nyugodjon. Ennek eredményeként sikerült hazánkban egy egyedi profilú, társadalomtudományi alapokat is nyújtó modern filológus- és tanárképző egységet létrehozni, tudományos téren pedig az interdiszciplinaritást szem előtt tartó, nemzetközileg elismert kutatóközponttá válni.

A Hispanisztika Tanszék kutatói és oktatói tevékenységében egyenrangú helyet foglalnak el a Latin-Amerikával és Spanyolországgal kapcsolatos tanulmányok. Nappali és levelező tagozaton is végezhető kurzusainkon a hallgatók mélyreható ismereteket szerezhetnek a hispán világ történelme és politikatörténete, irodalom- és nyelvtörténete, kultúrája, színház- és filmtörténete, néprajza, a régió nemzetközi kapcsolatrendszere, az Európai Unió és a hispán világ kapcsolata területén, valamint kiemelt szerepet kapnak a magyar–hispán kapcsolatokra vonatkozó ismeretek. A nyelvfelkészítést szolgáló kurzusainkon felül szaknyelvi óráinkon az idegenforgalmi, sajtó- és üzleti nyelvvel is megismerkedhetnek a hallgatók.

A spanyol nyelvű kultúrák mellett érdeklődésünk a többi ibériai nyelvre és civilizációra is kiterjed: képzésünkben a katalán és baszk nyelv és kultúra is jelen van, valamint bevezetésre kerültek a galego tanulmányok is.

Hallgatóink magas szintű nyelvtudásáról nyelvtanárainkon kívül anyanyelvi lektorok is gondoskodnak, akik a spanyol állammal kötött szerződés, valamint a katalán Ramon Llull és a baszk Etxepare kulturális intézetek jóvoltából segítik munkánkat.

Kiemelt szerepet kap tanszékünkön a tanárképzés, ahol filológiai és civilizációs témákban is magasan képzett nyelvtanárok kapnak diplomát. A Spanyol minor képzés pedig a spanyol nyelvismeret intenzív elmélyítésén túl civilizációs, nyelvészeti és irodalmi kurzusokkal nyújt alapot a Spanyol nyelv, irodalom és kultúra diszciplináris, illetve a Spanyol tanári mesterszakra jelentkező hallgatók számára.

A hagyományos Romanisztika szak spanyol szakirányú alapképzés, a Spanyol nyelv, irodalom és kultúra mesterszak, a Spanyoltanári mesterszak, a Spanyol minor szak, valamint az ismét elérhető osztatlan Spanyoltanári képzés mellett további képzési programokat is kínálunk bölcsész illetve más karon tanuló hallgatóknak.

A Spanyol-Amerika tanulmányok specializáció magyar nyelven folyó képzés, amelyet elsősorban nemzetközi kapcsolatokat, politológiát, történelmet és amerikanisztikát tanuló BA szakos hallgatóknak ajánlunk, figyelembe véve a program domináns társadalomtudományi jellegét. A Latin-Amerika spanyol nyelvű régióinak történetét, politikai rendszerét, irodalmát, kultúráját, néprajzát és aktuális problémáit történeti összefüggéseiben bemutató kurzusok mellett a specializációt felvett hallgatóknak lehetőségük nyílik emelt óraszámú, anyanyelvi lektoroktól tanulni a spanyol nyelvet, a későbbiekben pedig középfokú nyelvvizsgát tenni.

A katalán specializációt 1996 óta működteti a tanszék a barcelonai autonóm kormányzat és a katalán Ramon Llull Intézet támogatásával, amely anyanyelvi oktatót biztosít a képzés számára. A programban a hallgatók katalán nyelvből kezdő szintről B1 szintre juthatnak el, sikeres vizsga esetén katalán nyelvvizsga-bizonyítványt kapnak. Az erőteljes nyelvi képzést, a katalán irodalmat, kultúrát és a jelenkori Katalónia politikai-társadalmi viszonyait tárgyaló stúdiumok egészítik ki. A képzést minden egyetemi hallgató számára elérhető, aki romanisztikai tanulmányokra készül, vagy az idegenforgalomban, a nemzetközi kapcsolatok területén kíván dolgozni.

A Hispanisztika Tanszék az Etxepare Baszk Intézet támogatásával és egy baszk lektor közreműködésével 2012 óta lehetőséget biztosít az érdeklődő hallgatók számára a baszk nyelv és kultúra megismerésére. A BTK minden hallgatója számára nyitott órákon kezdő és középfeladói nyelvi képzést valamint kultúrtörténeti kurzust kínálunk.

Tanszékünk 2013-ban bekapcsolódott az SZTE Fordító és tolmács mesterszakos képzési programjába is. A hallgatók spanyol–magyar és magyar–spanyol fordító vagy tolmács szakirányon szerezhetnek diplomát.

Tudományos tevékenység

A Hispanisztika Tanszék munkatársai az oktató szakterületek elismert kutatói és oktatói, nemzetközi konferenciák aktív résztvevői itthon és külföldön egyaránt, publikációik jeles szakmai folyóiratokban és tanulmánykötetekben jelennek meg, számos nemzetközi tudományos szervezet tagjai.

Tanszékünk a szakmai–szellemi elődjeként működő Latin-Amerika Története Kutatócsoport hagyományait követve nagy hangsúlyt fektet a Magyarország és Latin-Amerika, valamint Magyarország és Spanyolország közötti történelmi és kulturális kapcsolatok kutatására.

2015-ben létrejött egyetemünkön az Amerika-közi Tanulmányok Kutatóközpont a Hispanisztika Tanszék és az Amerikanisztika Tanszék együttműködésével, amelyben a az amerikai kontinens országai közötti kapcsolatokat kutatjuk történelmi, kulturális, irodalmi és diplomáciatörténeti megközelítésben. Ennek keretében 2017 novemberében nemzetközi konferenciát szerveztünk *Américas transnacionales: hogar(es), fronteras y transgresiones* címmel, valamint megjelent első közös kötetünk és egy folyóirat közösen szerkesztett különszáma.

A Tanszék tudományos aktivitását és eredményességét jelzi az a mintegy huszonöt önálló, monografikus kötet, melyet oktatóink publikáltak történelem, irodalom, nyelvészet és filmtörténet témában. Önállóan vagy társrendezőként nyolc nemzetközi tudományos konferenciát szerveztünk. Tudományos évkönyvünk, az 1996-ban alapított és külföldi intézményekben is elérhető *Acta Hispanica* állandó megjelenést biztosít a magyar és nemzetközi hispanisztika területén folytatott kutatási eredmények megjelenésére.

Az SZTE Klebelsberg Könyvtárában található, tanszékünkhöz kapcsolódó Hispanisztika Különgyűjtemény közel 7000 kötetet foglal magában. Egyedülálló a latin-amerikai és spanyol témában rendelkezésünkre álló folyóirat gyűjteményünk, melynek darabjai a világ minden tájáról érkeznek hozzánk. Széleskörű nemzetközi kapcsolatainknak köszönhetően mindkét állomány folyamatosan bővül friss, értékes darabokkal.

Nemzetközi kapcsolatok

A Hispanisztika Tanszék kiterjedt Erasmus mobilitási kapcsolatokkal rendelkezik spanyol és olasz egyetemekkel, ezek keretében hallgatóink és oktatóink rendszeresen külföldi rész-képzésekre, illetve vendégoktatásra utaznak, a kinti egyeteméről pedig oktatók, illetve egyre nagyobb számban alap- és mesterszakos hallgatók érkeznek hozzánk. Az elmúlt évek során aktívan kihasználtuk a Campus Hungary program által nyújtott mobilitási lehetőségeket is. Számos szakmai együttműködéssel rendelkezünk latin-amerikai egyetemekkel és oktatási központokkal is.

Szoros együttműködést alakítottunk ki a környező országok (Románia, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia) hispanista központjaival, melynek keretét a CEEPUS programban találtuk meg. Kiváló kapcsolatot ápolunk Spanyolország jelentős egyetemeinek kutatóival, ahonnan rendszeresen érkeznek hozzánk vendégelőadók, saját oktatóink pedig gyakran kapnak tőlük meghívást előadások, szakszemináriumok és workshopok vezetésére.

Tanszékünk előadások és szemináriumok tartásával, valamint kulturális rendezvények társszervezésével jelentős szerepet vállal a 2011-ben a spanyolországi Huelvai Egyetemen az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásával létrejött Magyar Tanulmányok Központ működtetésében. A Központtal közösen megjelentettünk egy, a magyar-spanyol kapcsolatok történetét feldolgozó tanulmánykötetet, valamint egy verseskötet került publikálásra, melynek fordításában hallgatóink, oktatóink és lektoraink működtek közre. A későbbiekben is további közös munkák kiadását tervezzük.

Rendezvényeink

Tanszékünk évente tart Spanyol Kulturális Napokat, amelynek programjain nem csupán hallgatóink, hanem a hispán kultúra iránt érdeklődő középiskolások is rendszeresen részt vesznek. A 2009 óta rendszeresen megrendezett Magyar–Katalán Tudományos és Kulturális Napokon a magyar és külföldi szakemberek előadásai mellett kiállításokra, filmvetítésekre és kerekasztal beszélgetésekre is sor kerül.

1999 óta két évente a kutatási profiljainkhoz illeszkedő nemzetközi konferenciát szervezünk Spanyolországból, Latin-Amerikából, illetve a szomszédos országokból érkező előadók és hispanista kutatók részvételével, amelynek anyagát rendszeresen publikáljuk. Így került sor 1994-ben egy José Carlos Mariátegui, 1995-ben pedig egy José Martí szemináriumra, a 2000-es évektől pedig a cigányság, a zsidóság történetét, az 1956-os forradalom visszhangját a hispán világ kontextusában vizsgáló, a latin-amerikai államok függetlenségének 200 éves évfordulójához, valamint a demokratikus átmenetekhez kapcsolódó nemzetközi konferenciák megtartására. 2019-ben a Hispanisztika Tanszék ad otthont az egyik legnagyobb nemzetközi latin-amerikanista szövetség, a FIEALC (Federación Internacional de Estudios sobre América Latina y el Caribe) következő nemzetközi kongresszusának, amelyre közel 250 résztvevő érkezése várható a világ számos országából és kontinenséről. 2019 és 2021 között a Hispanisztika Tanszék látja el a FIEALC elnökségét is.

A nemzetközi hispanisztika jeles képviselői mellett a Magyarországra akkreditált spanyol és latin-amerikai nagykövetek rendszeres vendégei tanszékünknek. A budapesti Cervantes

Intézet munkatársai szintén gyakran látogatnak el hozzánk, az Intézettel több rendezvény, kulturális és szakmai esemény kapcsán is szoros együttműködést alakítottunk ki.

A Hispanisztika Tanszék az eddig eltelt negyedszázad alatt a magyar felsőoktatásban folyó spanyol szakos képzés legfontosabb, legstabilabb egzisztenciával rendelkező, sokszínű vidéki központja lett, ahol évente mintegy 100–120 hallgató vesz részt a különböző képzésekben. Jelentős tényezővé vált a magyar felsőoktatásban, és sikeresen bekapcsolódott a hispanista oktatás és a tudomány nemzetközi vérkeringésébe is: nemzetközi szinten keresett felsőoktatási partnerré, jegyzett kutatóközponttá vált.

Lénárt András